

Слід розглянути основні види сільського туризму – екологічний туризм і агротуризм. Синонімами поняття “екотуризм” є зелений і природничий туризм. Від традиційного туризму екотуризм відрізняється такими ознаками [3]:

- перевага природних, а не культурних об’єктів туризму;
- стійке природокористування;
- менша ресурсоемність;
- особиста участь у соціально-економічному розвитку території;
- екологічна освіта туристів.

Активність міжнародного туризму, за даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), знизилася на 70% за перші вісім місяців 2020 р. порівняно з аналогічним періодом минулого року на тлі глобальних обмежень на поїздки, включаючи повне закриття багатьох кордонів, щоб стримати пандемію COVID-19. Ці негативні явища, в свою чергу, стимулюють до розвитку внутрішнього туризму. У зв’язку з обмеженнями перетину кордону багато міських жителів замість пошуку закордонних курортів, почали подорожувати та досліджувати різні куточки України, тим самим відбувся поштовх у розвитку туристично-рекреаційного комплексу сільських територій. Адже саме сільській місцевості притаманні такі привабливі для туристів умови як: сприятливий клімат; природні ресурси (гори, ріки, лимани, моря, приваблива флора та фауна); історична спадщина, традиції і побут, ландшафти, екологічно чисті продукти та багато іншого. Тому сільські територіальні громади зі значними природними та історико-культурними ресурсами беруть курс на розвиток саме рекреаційно-туристичного комплексу для побудови стійкої економіки на селі [1].

Пріоритетність розвитку сільського зеленого туризму в регіонах України зумовлена такими обставинами [3]:

1. розвиток сільського зеленого туризму стимулює мале підприємництво, важливе для оздоровлення економіки аграрних районів країни;
2. регіони України мають малоосвоєний рекреаційний потенціал, що потребує пошуку альтернативних та ефективних стимулів для його раціонального використання у відпочинково-туристичних цілях;
3. створення та розвиток агрорекреаційного сервісу вирішує низку напружених соціальних проблем багатьох регіонів, зокрема, масового безробіття, закордонного заробітчанства, складного соціального клімату тощо;
4. збережена етнокультурна самобутність історичних країв нашої держави виступає ексклюзивною, міжнародно-туристичною, конкурентною перевагою, що дозволить Україні бути серед основних осередків розвитку сільського туризму в Європі.

Туристично-рекреаційний комплекс сільських територій в Україні тільки набирає обертів, основними осередками розвитку даного комплексу є території, зі значним ресурсним потенціалом, сприятливими природними умовами, історико-культурною спадщиною та розвинутою інфраструктурою, - це Карпатський та Західно-Причорноморський регіони, Полісся та Слобожанщина [1].

Розвиток сільського зеленого туризму змусить сільські громади приділяти більше уваги благоустрою сіл, формуванню транспортної інфраструктури, відновленню роботи місцевих закладів культури, забезпеченню екологічної чистоти довкілля і вирішенню нагальних соціально-економічних проблем села за рахунок додаткових надходжень до бюджетів місцевих органів влади [2].

Потенціал розвитку сільського туристично-рекреаційного комплексу залежить також від належної підтримки на державному, регіональному та місцевому рівнях. За умови ефективного використання природного, економічного та рекреаційного потенціалу сільських територій можна забезпечити розвиток, покращити рівень та якість життя сільського населення. Головним завданням для підвищення туристично-рекреаційного потенціалу сільських територій є забезпечення його розвитку в гармонії з природою та збереженням природних ресурсів [1].

Необхідною передумовою розвитку рекреаційного туризму є подальше та всебічне його дослідження, виявлення та удосконалення чинників, які допоможуть сільським громадам успішно розвивати дану галузь, а також варто зазначити, що важливе значення приділяється ролі місцевих громад та місцевого бізнесу у формуванні висококонкурентного сталого сільського туризму.

Список використаних джерел

1. Сахарнацька Л.І. Потенціал розвитку туристично-рекреаційного комплексу сільських територій. Збалансоване природокористування. 2020. №4. С. 73-78.
2. Мельниченко О.Б. Стан і перспективи розвитку сільського туризму в Україні. *Економіка. Управління. Інновації*. 2011. №1. С. 5.
3. Латинін М.А., Примоленна Л.М. (2012). Державне регулювання розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Державне будівництво*. 2012. №1.

УДК 630.90

Щавінська А.Л., аспірантка

Інститут агроекології і природокористування НААН

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВИХ ТА УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Туристично-рекреаційна сфера на сьогоднішній день займає провідну роль і характеризується наявним високим потенціалом для соціально-економічного та екологічного розвитку і відновленню сільських територій. Для ефективного ведення туристично-рекреаційного комплексу в сільській місцевості, необхідним є розгляд комплексних і стійких підходів, які допоможуть уникнути завдавання шкоди ресурсам та виявить переваги та ризики розвитку сільського туризму. Однією з найпопулярніших нетрадиційних стратегій розвитку

Ключові слова: сільська місцевість, розвиток сільських територій, туристично-рекреаційні ресурси, сільський туризм.

З кожним днем ми все частіше стикаємось з темою впливу зміни клімату та зустрічаємо рекомендації, як правильно адаптуватись в постійно змінюючомуся навколишньому природному середовищі. Основними та ключовими чинниками, якими суспільство дорікає один одного в результаті неспинного процесу природних змін, є використання викопного палива, збільшення виробництва та користування транспортних засобів, вирубування лісів, розорювання земель та нераціональне використання природних ресурсів в цілому. Аналізуючи те становище, що є на сьогоднішній день, світова спільнота намагається адаптувати та наблизити економічні процеси до екологічних та соціальних умов, тобто намагаються дотримуватись принципів сталого розвитку. Але, прості інструменти, які допоможуть продовжити стабільність природних процесів, хоча б на певний період, зовсім поруч.

Збереження та відновлення лісів, агролісомеліорації, озеленення мегаполісів, збалансоване землекористування та відновлення екосистем, всі ці природно-орієнтовані процеси можуть забезпечити 30–37% економічно ефективного пом'якшення викидів вуглецю, необхідного до 2030 року для досягнення мети збереження глобального потепління нижче 1,5–2,0 ° C [1].

І головним інструментом, є саме стале ведення лісового господарства, яке вважається загально прийнятою філософією у відносинах людини і лісового сектору, а також є професійною базою для поточного та майбутнього розвитку лісового сектору. Безумовно перехід до сталого ведення лісового господарства непростий та тернистий, та результат безперечно залежить від політичного, соціального та економічного аспектів. Погоджуючись, з думками провідних вчених [4], що адаптивне лісове господарство – це обов'язкова передумова сталого ведення лісового господарства і будь-який перехідний процес повинен бути пов'язаним зі змінами традиційно існуючих положень і рекомендацій для того, щоб мати переваги та практичну цінність в прогресивному світі.

Для збереження та комплексного розвитку лісових екосистем необхідний аналіз базових принципів та рішень відповідної стратегії багатопільового лісокористування, як ресурсного потенціалу, так і земельних відносин. В часи нестабільної політичної та соціальної системи країни, необхідно взяти до уваги критерії та індикатори сталого ведення лісового господарства і використати їх як основу для концепцій низьковуглецевого розвитку.

Головними негативними чинниками впливу зміни клімату на лісові екосистеми можна віднести збіднення біорізноманіття та видового складу лісових порід, поєднані з ерозією ґрунту, посухою та лісовими пожежами, це все в результаті збільшить економічні збитки в процесі ліквідації кліматичних наслідків [2].

Варто розглядати не тільки лісові території, а й населені пункти та великі міста, де збільшуються площі забудов та бетонуваних територій, що призводить до перегріву площ, а це призводить до негативних наслідків на здоров'я людей та міські екосистеми.

Для вирішення цього питання необхідно вдосконалювати управлінські процеси, щодо розвитку озеленення населених пунктів, але з підтримки місцевих лісових та садових підприємств. В цьому випадку, також необхідно розглядати можливість створення природних вуглецевих резервуарів та збільшити площі зелених поглиначів вуглецевих викидів [3].

Міські території можуть ефективно впливати на проведення адаптації до змін клімату, за умов формування комплексної кліматичної політики в містах, яка б об'єднувала екологічні, економічні та соціальні процеси, та розвивалась за проектом моделі “зелених” міст, а значна увага має приділятися особливо вразливим містам у прибережних та гірських регіонах.

Список використаних джерел

1. Climate change, energy and low-carbon development. CIFOR. URL: <https://www.cifor.org/team/climate-change-energy-and-low-carbon-development/>
2. Іванюта С.П., Коломієць О. О., Малиновська О. А., Якушенко Л. М. Зміна клімату: наслідки та заходи адаптації: аналіт. доповідь. за ред. С.П. Іванюти. Київ: НІСД, 2020. 110 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-10/dop-climate-final-5_sait.pdf
3. Романко С., Андрусевич Н. Вісім ідей для зелених міст України. Київ: 350.org, 2020. 56 с.
4. Швиденко А., Лакида П., Щепашенко Д. та інш. Вуглець, клімат та землеуправління в Україні: лісовий сектор: монографія. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко В.М., 2014. 283 с.